

jugoslovanskih književnikov in publicistov" sklenil, da priredi letos na jesen III. kongres jugoslovanskih književnikov in časnikarjev. Kraj še ni določen.

14. svetovni kongres svobodomislecev se vrši dne 8., 9., 10., 11. in 12. septembra t. l. v Pragi.

Matura na koprskem učiteljskišču. Letos je bilo na tem učiteljskišču 52 maturantov (med temi 1 privatist.) Slovencev je bilo 22, Hrvatov 6 in Italijanov 24. Izmed 22 Slovencev je prebilo maturo z dobrim uspehom 12 kandidatov, 2 sta odstopila pred maturo, 1 je reprobiran na 1 leto, 7 pa na dva meseca. — Zrelostni izpit so napravili z dobrim uspehom: Bensa Andrej iz Pevme, Fiegl Karl iz Pevme, Furlan Albin iz Svinjega (Vipavsko), Gabrijelčič Franc iz Plavij, Hude Karel iz Mirne Peči (Kranjsko), Ivančič Josip iz Kobarida, Lasič Jožef iz Bukovice, Matelič Ivan iz Kobarida, Miklavič Albin iz Kobarida, Podgornik Franc iz Čepovana, Sancin Franc iz Škednja (Trst), Tušar Anton iz Prvačine. — Hrvatov je napravilo 5 z dobrim uspehom, 1 repr. na dva meseca. Od Italijanov je napravilo zrelostni izpit 14 kandidatov, 2 sta reprobirana na 1 leto, 7 na dva meseca; privatist je odstopil.

Infamnost najsirovejše vrste. „Domoljub“ je tako sirov in infamen list, da sodi direktno v svinjak med nerezane prešiče. Od „Domoljuba“ se razširja tak ostuden smrad, da mora dobiti človek o njegovih dopisnikih in novičarjih najžalostnejše pojme! Da so njegovi smrkavi, od spolskega občevarjanja idiotski, od požrešnosti bebasti pismarji nešteto krat na najsirovejši način napadli šolo in učiteljstvo, smo imeli že žalostno dolžnost konstatirati. Tako tudi v zadnji številki. Čujmo! „Učiteljska konferenca. Dne 6. julija so imeli učitelji iz postojuskega okraja svojo okrajno konferenco v Vipavi. Toliko učiteljstva skupaj še nismo kmalu videli mi Vipaveci. Kar strah nas je bilo malo, ker toliko učenih gospodarjev in gospodičen skupaj videti, to pač ni malenkost. Zlasti pa je bilo tesno pri srečanju „klerikalcem“, ko smo zriili toliko trumo svojih „prijateljev“ skupaj. No, pa je vse minilo brez večje nesreče. Pa zastave so vihrale po vipavskem trgu na konferenčni dan. Izobesil je zastavo Hrovatin, da so učitelji vedeli, kje se dobi dober „gabelfrišček“ ali predkonferenčni. Razobesil je zastavo gostilničar Hrib, ker je mislil, da bodo prišli k njemu na pivo. Razobesil je zastavo očka Mesesnel, in sicer zato, ker se to „šika“ ob takih slovesnostih. Kar tri zastave pa je razobesil prof. Lanthieri. Eno zato, ker je predsednik krajnega šolskega sveta, drugo zato, ker so imeli učitelji banket v njegovem hotelu, tretjo pa zato, ker je bil povabljen na konferenco in smel cele tri ure poslušati učiteljsko modrost. Nekaj čudno-slovesnega se je pripetilo na banketu. Vstal je znani učitelj Česnik in predlagal, naj se pošlje brzozjavna zahvala na Dunaj gospodu državnemu poslancu — vsi boste rekli: „Kaj ne, Jakliču, njihovega kolegi, so brzozjavili, da se čutijo vsi počaščene, da je eden njihovega stanu dosegel poslansko čast?“ Slabo meril in nič zad-el. Poslali so brzozjavko gosp. Hribarju in podpisali so se „pokorno učiteljstvo“. Podpisali so razven par prav vsi. No, če prihaja beseda „pokoren“ od besede „pokora“, potem nimamo nič zoper to, ker je že zadnji čas, da se začno pokoriti za svoje liberalne grehe; če pa pomeni beseda pokoren toliko kot hlapčevsko vdan, potem pa sicer tako ponosne gospode pomilujemo, da so klonili tako nizko svoj tilnik. Če še omenimo, da so se nekateri okoli pol 11. ure zvečer vračali čez Št. Vid proti Postojni in da so bili med njimi eni precej glasni (zlasti gospodičene), „eni pa že precej nestanovitni“, upamo, da smo storili svojo časnikarsko dolžnost, ker smo oteli ta velevažni dogodek v slovenski zgodovini pozabnosti.“ — Človeku prihaja kar slabo, ko čita to gorostasno infamnost. Kdo pa je ta ušivi zelot, da bi mu malo ustrojili njegovo garjevo kožo? Človek mora postati sirov ob taki sirovosti, ki smrdi do neba! Žalostno, nad vse žalostno, da krije take podlosti, ki so jih zmožne samo od geruša pijane barabe, s svojo imuniteto državni poslanec, katoliški duhovnik dr. Žitnik! Če ne napravi takim brezprimernim lumparijam konec, bo treba v resnici pokoriti njegove umazane sotrudnike s pestjo. O dr. Žitniku pa utegnemo dobiti pojme, ki se ne strinjajo s častjo državnega poslancea!

Osebna vest. Rudolf Kum p, izprašani učit. kandidat, je imenovan za prov. učitelja v Cerknici. — Rafael Ogrin,

izprašani učit. kandidat, je imenovan za prov. učitelja v Št. Vid nad Ljubljano.

Upokojen je ravnatelj gimnazije v Beljaku, A. Zehe. Dobil je red železne krone tretje vrste. Njegove zgodovinske učne knjige so splošno znane.

Iz Št. Vida-Grobelnega nam poročajo: Izlet tukajšnje šolske mladine, ki se je vršil dne 23. pret. m. v prijazne Završe, je nad vse imenitno uspel. Zabava se je vršila na vrtu gostilnice g. Gobca. Tu se je kmalu razvila živahna zabava med otroci, četudi je nanje deževalo sladkor in druge otroškim želodčkom prijetne stvari. Prepevali so narodne pesmi ter se veselili zlatih mladostnih dni. Nato so bili pogoščeni, za kar se imamo zahvaliti prijateljem mladine, ki so preskrbeli gmotno, da se je veselica tako dobro obnesla. Potem so prišli na vrsto pevanje, razne igre in šaljivi nastopi, ki so se pohvalno izvršili. Po odhodu mladine se je tudi med prijatelji razvila živahna zabava, kateri je v veliki meri pripomogel šentvidski kvartet, ki je zapel „Božmarin“ in „Nazaj v planinski raj“. Vsi smo bili navdušeni ter se veselili lepega dne. Da se je izlet izvršil ob vzornem redu, se zahvaljujemo g. šol. vodji Franu Pogačniku, e. gg. učiteljicam Anki Wutt, Minki Kregar in Marici Klančnik ter g. kaplanu Ostržu, ki so se trudili uspešno, zakar jim čast. Izreči pa moramo zahvalo tudi g. gostom iz Brezice, prijateljem šole v Št. Vidu, v Šmarju, na Ponikvi in na Grobelnem, ki so gmotno pokazali ljubezen do šole in nje obiskovalcev.

Deželni šolski nadzornik v Trstu, g. Fr. Svída, pojde v pokoj. Nemci zahtevajo, da mora na to mesto priti N e m e c, češ, da se je v Trstu posebno ozirati na n e m š k o n a r o d n o vzgojo.

Hotelska družba „Triglav“, ki je napravila v Bohinjski Bistrici krasne hotelske naprave, je izdala krasen plakat v slovenskem, češkem, hrvaškem, nemškem in italijanskem jeziku.

Čebelarški tečaj v Ilirski Bistrici se je vršil, kakor smo že poročali, v 21. pret. m. ob obilni udeležbi. Bili so navzoči čebelarji z vse Kranjske. Tečaja so se udeležili tudi čebelarji iz Koroške, Goriške in Istre. Že samo vzorni čebeljak g. Žnidaršiča je vreden, da si ga ogleda vsak napreden čebelar. Tako vzornih čebelarjev ni med Slovenci, menda tudi malo v širni Avstriji. Tečaj je otvoril urednik „Čebelarja“, tov. R o j i n a. Pozdravil je navzoče udeležence, predstavil govornike ter se posebno zahvalil gospodu Žnidaršiču, ki je dal tečaju na razpolago svoj čebeljak ter je prevzel praktični pouk. Prvi je predaval tov. nadučitelj L i k o z a r o propadanju našega čebelarstva ter o zopetni povzdigi. Priporočal je tudi združitev vseh slovenskih čebelarjev. Nasvetoval je ustanovitev čebelarske podružnice za vso bistriško dolino, kar se je tudi zgodilo. Drugi govornik, tov. nadučitelj H u m e k, je predaval o anatomiji čebel. Nato je g. Žnidaršič pokazal, kako se lahko odvzame čebelam med, kar ga imajo odveč in se ta iztoči na izmetalnici. Kazal je tudi v raznih steklenicah svoj zares čisti cvetlični med, ki ga je že do sedaj iztočil 1500 kg. Opoldne smo imeli dve uri odmor. Prvi govornik popoldne je bil tov. nadučitelj L i k o z a r, ki je predaval o glavnih napakah naših čebelarjev. Nato je govoril gosp. Žnidaršič o izgoj m a t i c, kar je čebelarje trgovce posebno zanimalo. Tov. nadučitelj H u m e k je še pojasnil glavno čebelarsko bolezen, g n i l o b o. Slednjič smo si še enkrat ogledali vzorni ulnik gosp. Žnidaršiča, ki nam je tudi še pokazal, kako dela umetne roje, ki ji pošilja na Nemško. S tem je bil dnevni red končan. S hvaležnostjo smo se poslovili od g. Žnidaršiča, s trdim sklepom, da se še snidemo pri njem. Pa tudi naši tovariši so pokazali, da so imenitni strokovnjaki.

Razgled po šolskem svetu.

— **Pjujska gimnazija** je štela preteklo leta 170 učencev, med njimi le — 25 Slovencev. To je sad nečuvnega pritiska nemških profesorjev na slovenske dijake. Namesto da bi imeli Slovenci v ptujskem, ormoškem in ljutomerskem okraju v Ptuj, kakor je to naravno, lastno gimnazijo ali vsaj gimnazijo s slov. vzporednicami, obstoji sedaj v Ptuj popolnoma nemška gimnazija, ki zatira slovenske dijake!

— **Na mostarski gimnaziji** je bilo preteklo šolsko leto 80 provoslavni Srbov, 71 katoličanov, 49 mohamedancev, 2

grška katoličana, 1 protestant in 10 Židov. Izmed 21 profesorjev je bilo 17 tujcev.

— **Poljski štrajk v Poznanju.** Iz Berlina poročajo, da šolski štrajk med Poljaki še vedno ni rešen. Štrajkujoče otroke hočejo sedaj pruske šolske oblasti kaznovati s tem, da so jim odrekle šolske počitnice.

— **Vseučiliška kriza na Bolgarskem.** Dijaki imajo tajna posvetovanja ter so sklenili, da novoimenovanih profesorjev ne prepuste k predavanju. Pričakovati je resnih dogodkov. Vseučilišče se najbrže kmalu zopet zatvori.

— **Nemški jezik na Japonskem.** Japonci so se začeli učiti nemškega jezika. List „Post“ je prejel iz Tokija dolg dopis z zanimivimi podrobnostmi o učenju nemškega jezika v Mikadovem cesarstvu. Naval dijaštva za učenje nemškega jezika na tokijskem vseučilišču in v seminarjih je tolik, da so morali mnoge dijake zaradi prevelikega števila odsloviti. Do sedaj je nemški jezik kakor obvezen predmet uveden v državno gimnazijo v Tokiju, v štiri višje trgovske šole, v tokijsko mestno politehniko in v mnoge druge učne zavode.

— **Povsod so si enaki!** Učitelja Sedlačka v Chomotovi na Češkem sta denuncirala tamkajšnji kaplan in klerikalni nadučitelj iz političnega nasprotna, češ, da je pred dvema letoma razžalil v šoli cesarja. Učitelj je bil oproščen.

— **Naučno ministrstvo** je izdalo nove učne načrte za deške in dekliške meščanske šole. Ti načrti se zlasti ozirajo na obrtništvo in poljedelstvo pri dečkih na gospodinjstvo pri deklicah. Veljavni bodo ti učni načrti od šolskega leta 1908/9 naprej.

— **Narodna naobrazba v Avstraliji.** Avstralija ima za 4 milijone prebivalcev 5 vseučilišč, ki so pristopna tudi ženam. Vsi učitelji so jako dobro plačani. Profesorji imajo od 15 do 25 tisoč kron na leto.

— **Ubit po župnikovem naročilu.** V provinciji Bergamo v Italiji je bil umorjen učitelj Loglio po naročilu ondotnega župnika. Loglio je bil naprednega mišljenja in jako priljubljen med ljudmi, zato ga je župnik sovražil in najel dobrega katoliškega človeka, da je v znamenju svete zatirane vere ubil „bvezverskega“ učitelja. Župnik in ubijalec sta pod ključem. — Do enakih razmer pridemo lahko tudi še pri nas, ako ne neha klerikalno časopisje s hujskanjem proti šoli in učiteljstvu.

— **Lep nadzornik.** V V. udinskem okraju je žensko učiteljišče. Toda težko je priti absolventinjam iz tega učiteljišča. Nadzornik jih ne odpusti, dokler vsaka ne daruje njegovi ženi voz sena in pud (15 kg) masla.

— **Dvovinarska zbirka.** Deželni šolski svet je dovolil na Češkem pobirati na ljudskih in meščanskih šolah po dva vinarja od vsakega otroka vsak mesec. Zbirka se uporabi za vzgojo zanemarnjenih otrok.

Z gospodarskega polja.

— **Prvi zakon o varstvu planinarstva v Avstriji** je sklenil deželni zbor solnograški za svojo kronovino. Na podlagi tega zakona se osnuje posebna deželna komisija za planinarstvo, se uredi planinarska zemljiška knjiga in nastavljen bo poseben nadzornik za planine. Upajmo, da tudi po drugih alpskih deželah prav kmalu dobimo podoben zakon!

— **Avstrijsko pomorsko pravo.** V trgovinskem ministertvu se je v zadnjem času vršilo posvetovanje o sestavi načrta novega javnega pomorskega prava, ki naj bi stopilo na mesto sedanjega zastaranega navigacijskega edikta iz 18. stoletja, ki ne odgovarja več sodobnim razmeram. Tukaj gre v prvi vrsti za preosnovo pravnih razmer ladijine posadke in ladij samih, pomorske in pristaniščne policije, voznih pristojbin. Leta 1901. je vlada predložila zbornici sličen načrt, ki pa ni bil sprejet.

— **Izseljevanje z Ogrske.** Iz Budimpešte javljajo: Izseljevanje iz Ogrske zavzemlje velikanske dimenzije. Iz južno-ogrskih županij Temes, Torontal in Kraso-Szöreny se je 1. 1906. izselilo 25.000 ljudi. Od izselencev se jih je 80 odstotkov obrnilo v Ameriko, ostali del v Nemčijo, Srbijo in Romunijo. V mero-dajnih krogih je provzročilo veliko konsternacijo, da se je ravno iz teh plodnih krajev izselilo toliko ljudi.

— **Železnica na Triglav.** Stavbeni pristav družbe avstro-ogrskih državnih železnic in privatni docent na nemški

tehniški visoki šoli v Pragi, dr. Friderik Steiner, je dobil dovoljenje, da sme pričeti s predeli za ozkotirno železnico od postaje Bohinjska Bistrica čez Sv. Janez in Stare Fužine na vrh Triglava. Dovoljenje velja za eno leto.

— **Nova železnica na Koroškem.** Gradbeni podjetnik Gross v Celovcu je dobil dovoljenje za zgradbo nove železnice iz Celoveca v Škofji dvor in Mostič.

— **Predor skozi Ture** je bil 21. pret. m. ob 4. uri 50 minut zjutraj dogotovljen. Predor je dolg 8526 m. Začenja se pri postaji Böckstein, konča pa pri Mallnitzu. Vožnja skozi predor bo trajala 20 minut. Predor so začeli pri Böcksteinu delati 6. julija l. 1905., pri Mallnitzu pa 27. septembra istega leta. Tako sta zdaj skozi Ture združeni Koroška in Solnograška. S tem je skrajšana pot med Beljakom in Solnogradom za 185 kilometrov in obenem odstranjena zadnja ovira za novo alpsko železnico Dunaj-Trst. Delo je vodilo gradbeno podjetje Redlich in Berger; delavcev je bilo zadnji čas 3000. Velike ovire je delala voda.

— **Kobilice selke** so se pojavile v veliki množini po Krasu. Pomikajo se od Pliskovice proti Škrbini in žrejo, kar do-bijo. Okolo Pliskovice in Gabrovice so napravile baje mnogo škode, in sicer ne samo po travnikih, ampak tudi po drevju.

Raznoterosti.

× **Ljudsko izdajo Grillparzerjevih del** izda na svoje stroške dunajski občinski svet.

× **Nov srbski list**, ki se imenuje „Srbski Glasnik“, je začel izhajati v Pakracu.

× **Pesnik — minister.** Španski pesnik Jose Echegaray objavlja spomine, v katerih pripoveduje o svojem bivšem ministertvu. Naravno je, da je malo ex-ministrov, ki bi priznali, da niso o svojem resortu imeli pojma. Echegaray je bil poljedelski minister, a zdaj izjavlja, da se o vsi stvari ni prav nič razumel. Dolgo je študiral, kako je prišel do te velike časti. Čez dolgo časa je dognal, da zato, ker je bil njegov oče — botanik.

× **Proti dirkam z avtomobil.** Skoro vsaka večja dirka z avtomobilu je doslej zahtevala svoje žrtve. Z ozirom na to je bavarska vlada prepovedala v svojem ozemlju vse dirke, ravno tako tudi kneževina vrtemberška. Jako pametno!

× **Krščanska veroizpovedanja na Japonskem.** Med 150.000 krščanskimi Japonci je okolo 61.000 protestantov, 60.000 katolikov in 30.000 pravoslavni.

× **Lev Tolstoj.** Pred kratkim so prinesli listi vest, da je Tolstoj umrl. Vest se je izkazala za neresnično. Glasom zadnjih poročil iz Jasne poljane se za Tolstega življenje najmanj ne bati, ker je zdrav kakor riba. Kakor vedno dela Tolstoj slehrni dan 7 do 9 kilometrov dolge peš izprehode, zahaja k 3 kilometre oddaljenemu ribnjaku, da se tam koplje, plava, jaha in igra lawn-tennis. In to tik pred 80. rojstnim dnevom! Tudi na zunaj se je Tolstoj malo izpremenil; samo na hoji, če ga pogleda človek od zadaj, mu je poznati visoko starost. Ali njegovo oko je še bistreje in svetleje od nekdaj in se je navzelo izraza nazrekljive miline, ki dela njegov obraz, kateri je bil nedavno nekoliko strog, posebno prijazen. Piše Tolstoj še vedno pridno; v poslednjem času spisuje zlasti čitanke za šolsko deco, a največ dela mu daje njegova ogromna korespondanca z najrazličnejšimi osebami po vsem svetu.

× **Anglež si zna pomagati.** Mister John Fellou je bil pred štirimi leti v Karlovih varih in je s slastjo vžival ocvrte teleče noge. Letos je zopet prišel v Karlove vari, spomnil se je izborne jedi, toda ker ni znal imena za to delikateso, je opisal gostilničarju zaželjeno jed na ta način: „Prosim, prinesite mi ocvrte nogavice od otroka od bikove žene!“

× **V zrakoplovu čez Alpe.** Švicarski zrakoplovec Spelterini se je dvignil s svojim zrakoplovom, ki ima 1700 m³ vsebine, tretjič v zrak, da preplovo čez Alpe. Lahek severozapadni ga je nesel čez sv. Gotard. S seboj je imel pet fotograf-skih aparatov in en kinematograf.

× **Japonska** ima sedaj 44.710.000 duš. V deželi je 51 delujočih vulkanov in na leto je 500 lahkih in večjih potresov.